

Saroj Y. Lakhdive: Balkanchya Vikasat Palkanchi Bhumika

ISBN 978-81-953708-7-0

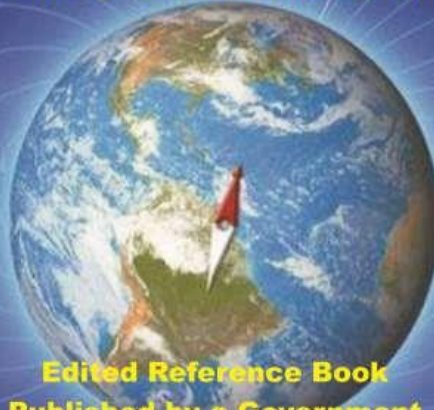
**Research
and
Development**

संशोधन आणि विकास

Edited By

Dr. Pavan Mandavkar

Dr. Veera Mandavkar

Edited Reference Book

Published by a Government

Recognized National Level Publisher

under Peer Review System as per UGC Guidelines

ISBN 978-81-953708-7-0

Research and Development

(Edited Book as per UGC Norms by National Level Publisher)

संशोधन आणि विकास

Chief Editor

Dr. Pavan Mandavkar

Principal, Indira Mahavidyalaya, Kalamb

Associate Editor

Dr. Veera Mandavkar

Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre (DBMRC)

Dr. Bhau Mandavkar Research Centre

Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

Maharashtra 445 401 (India)

9422867658, 9403014885

researchjournalofindia@gmail.com

marathipradhyapak@gmail.com

- ISBN 978-81-953708-7-0
- Edited Reference Book (in multilanguage)
- Research and Development संशोधन आणि विकास
- © Principal Dr. Pavan Mandavkar
- © प्राचार्य डॉ. पवन मांडवकर
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
- Edition I 8 March, 2023
(Mahashivratri, International Women's Day)
- **Publication Number** 22 प्रकाशन क्र. २२
- **Copies** 1000 प्रती १०००
- **Size** Demi आकार डेमी
- **Pages** 304 पृष्ठसंख्या ३०४
- **Cover Page** 4 colour मुखपृष्ठ फोर कलर
- **Type setting & cover page** Dr. Pavan Mandavkar
संगणक / मुखपृष्ठ रचना डॉ. पवन मांडवकर
- **Publisher**
Dr. Veera Mandavkar
Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
9422867658, 9403014885
researchjournalofindia@gmail.com
marathipradhyapak@gmail.com
- **Printer and Distributor**
Sewa Prakashan, Vijay Colony, Amravati
- (Note: All rights are reserved with the Publisher & Editorial Board.
The opinion expressed are of the authors & the association advisory
board, editorial board as well as the peer committee does not hold any
responsibility for any of the views expressed. Judiciary matter in
Kalamb Court only.)
- Rs. 400/- मूल्य ४०० रुपये

22	संत गाडगेबाबा यांचे जीवनकार्य — प्रा. डॉ. अनंत वराडे	192-196
23	माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांची स्वनिर्वाह क्षमता आणि त्यांचे सामाजिक समायोजन — एक सहसंबंधात्मक अध्ययन — डॉ. डी. एम. तिडके	197-204
24	रविकिरण मंडळाची कविता : एक दृष्टिक्षेप — डॉ. गजानन भाऊराव घोंगटे	205-214
25	पैनगंगातिरी : जगण्याच्या पुनर्रचनेची मांडणी करणारे स्वकथन — डॉ. युवराज मानकर	215-227
26	आधुनिक स्त्रीवादी मराठी कवितेतील अभिनव प्रतिमासृष्टी — डॉ. मीता दिनकरराव कांबळे	228-239
27	वैदर्भीय आवेडकरी कविता : जागतिकीकरण वास्तव व दाहकता — प्रा. विक्रान्त कुष्णराव मेश्राम	240-261
28	लोकसाहित्य व वर्तमान समाज — डॉ. रवींद्र डाखोरे	262-268
29	चंद्रपूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या भूपृष्ठरचना या भौगोलिक घटकाचा अभ्यास — प्रा. एन. व्ही. नरले	269-274
30	डॉ. नरेंद्र दाभोलकरांचा वैज्ञानिक व अंधश्रद्धा निर्मूलक दृष्टिकोण — प्रा. पंडित ल. काळे	275-283
31	बालकांच्या विकासात पालकांची भूमिका — प्रा. सरोज या. लखदिवे	284-289
32	यवतमाळ जिल्ह्यातील औद्योगिक विकास — डॉ. माधुरी पं. राखुंडे	290-295
33	महानुभाव पंथातील प्रेमीभक्त : दाइसा उर्फ नागविका — डॉ. वीरा मांडवकर	296-304

बालकांच्या विकासात पालकांची भूमिका

प्रा. सरोज या. लखदिवे

गृहअर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

इंदिरा महाविद्यालय, कळंब, जि. यवतमाळ, महाराष्ट्र

saroj20lakhadive@gmail-com

सारांश

मुलांच्या सर्वांगीण विकासात पालकांची भूमिका सर्वात महत्त्वाची असते. पालकांचे योग्य मार्गदर्शनच मुलांचे चारित्र्य विकसित करते. पालकत्व हे सतत चालणारे काम आहे. एकदा वेळ आली की आपण त्यापासून दूर जाऊ शकत न आवश्यक आहे. ज्या घरात बालकाचा जन्म होतो, त्या घराच्या वातावरणाचा संस्कार हा बालकावर प्रथम संस्कार म्हणून होतो. बालकाचा सर्वात जास्त संबंध हा घराशी येतो. मुले घरात जास्त वेळ राहात असतात. त्यामुळे घराच्या वातावरणामध्ये त्यांचे व्यक्तिमत्व खुलत असते. पालकांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा पहिला प्रभाव हा बालकांच्यावर होत असतो.

बीजशब्द – पालक, बालक, विकास

प्रस्तावना

सुरुवातीला बालक हे मातीचा गोळा असतो. त्याला आकार देण्याचे काम पालकांचे असते. पालकत्व आणि बालविकास हातात हात घालून चालतात. सफरचंद झाडापासून फार दूर पडत नाही आणि फांदी वाढत जाते या म्हणी मुलांच्या वाढीवर आणि विकासावर पालकत्वाच्या शैलीच्या परिणामांचे चांगले वर्णन करू शकतात. सर्व वपालकांच्या शिक्षणबरोबरच आर्थिक व सामाजिक परिस्थितीचा परिणाम बालकांच्या जडणपडणी मध्ये होत असतो. लहान मुले पालकांच्या प्रत्येक गोष्टीचे बारकाईने निरीक्षण करित असतो. परंतु पालक बालक लहान आहे असे समजून त्याच्या गोष्टीकडे दुर्लक्ष करित असतो. बालविकासात पालकांची भूमिका उत्तरदायी, जबाबदार

Form IV
(See Rule 8)

Statement about ownership and other particulars about the edited book
Research and Development

1. Place of Publication	-	Indira Mahavidyalaya, Kalamb
2. Published on	-	8th March, 2024
3. Printer's Name	-	Seva Prakashan, Vijay Colony, Amravati 444606 (M.S.)
4. Publisher's Name	-	Dr. Mrs. Veera Mandavkar
Nationality	-	Indian
Address	-	Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal 445401
5. Chief Editor's Name	-	Dr. Pavan Mandavkar
Nationality	-	Indian
Address	-	Principal, Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

We, Dr. Pavan Mandavkar & Dr. Mrs. Veera Mandavkar hereby declare that the particulars given above are true to the best of our knowledge and

Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb
Dist. Yavatmal, Maharashtra, India
E mail: marathipradyapak@gmail.com
researchjournalofindia@gmail.com

₹ 400/-